se încheagă acolo din mărinimia și generozitatea unor individualități atît de diferite ca Anton Lupan și Adnana, Gherasim și Ieremia, Ismail, Haralamb și Mihu ? cum ar putea să se manifeste spiritele ostile, mai fățiș sau cu viclenie, profitorii, pirații, răzbunătorii cruzi, ca Spînul, Ifrim, Kir Leonida și mai ales întunecatul Martin Strikland ? Cînd ? Mărturisim că aceeași îndoială am păstrat-o și după vizionarea primului act, care tratează în exclusivitate preliminariile — alcătuirea echipajului, pregătirea navei, nobilele scopuri ale călătoriei. Față de întinderea epică a drumului, era prea semeață tentativa.

Trebuie să spunem că autorii piesei au găsit **dimensiunea dramatică** a acestui drum, care se încheie, mi se pare, la Pireu, nelăsînd nici o pagină albă în ceea ce privește individualitatea și sudura sufletească a marinarilor noștri, peripețiile prin care trec pentru a-și salva viața și nava, pentru a-și urma călătoria. Această dimensiune se conturează din datele umane existente, accentuîndu-se elementele contrastante care, prin evoluție, ajung la conflict și creează tensiunea specifică a piesei. Astfel, printr-o bună inspirație. Martin Strikland este implicat de la început în acțiunea criminală a piraților. introducerea acestora pe navă se face abil și spectaculos, momentul de atac e ales cu perspicacitate, într-un punct de solicitare maximă. Poate, rezolvarea e cam facilă, ca-n filme cum se spune, cînd întreg echipajul stă sub amenințarea unei puști care nu trage încă... dar ce mai contează ? piese situate mai sus în ierarhia dramaturgiei universale se încheie printr-o lovitură de teatru convențională... așa că răsturnările din final, aici, sînt teatral plauzibile. Emoția e autentică la apelul lui Anton Lupan, care, după ce și-a regăsit echipajul drag, poate porunci, fericit : „Toate pînzele sus !". Virgil Puicea și Valeriu Paraschiv au selectat cu simț dramatic datele epice, au creat o structură logică de acțiune și, mai ales, au izbutit să sublinieze, cu discreție și siguranță, o idee coordonatoare — frumusețea prieteniei.

În exprimarea acestei idei, spectacolul regizat de Valeriu Paraschiv este edificator și corect la modul general. El se desfășoară într-un ritm convenabil, care face plauzibile momentele și exprimarea individualității personajelor, punctează cu precizie situațiile contrastante. Decorul e ingenios, puntea corăbiei respiră orizont și mare (Mihai Mădescu). Ca omogenitate de joc, ni s-a părut mai legată prima parte, actul întîlnirii și cunoașterii reciproce a personajelor ; mai departe, acțiunea progresează sincopat, cu momente de relief și îngroșări, expediată parcă înspre final, cînd emoția se pierde în gesturi pripite, neconvingătoare.

Distribuția, potrivită — jocul interpreților, după diapazoane diferite. Dacă Cristian Irimia izbutește, în primul act, un portret de caldă autoritate al căpitanului Anton Lupan, sobru și de delicată poezie, în cele ce urmează dispare treptat — și datorită solicitării mai reduse a textului, e drept — și intervențiile lui n-au ecou. Romeo Stavăr, Ion Gh. Arcudeanu, Dumitru Anghel schițează credibil membri ai echipajului, iar pe Marian Lepădatu e o surpriză să-l vezi „ardelenizînd" în limite agreabile. În completare, Adnana — Marioara Sterian, apariție luminoasă și de discretă tandrețe în acest univers pestriț. Dincolo de echipaj, figuri contrastante — Nicu Simion, care a încercat să dea distincție spiritului întunecat al lui Strikland, Gheorghe Vrînceanu și Gheorghe Tomescu, apăsînd prea mult masca fățarnică a piraților, Mircea Stroe, un negustor grec care suie mai degrabă pe aplauzele sălii decît pe corabie. Cu o onestă profesionalitate, Sibylla Oarcea și Răzvan Ștefănescu s-au achitat de sarcina lor scenică.

Pentru copii e, poate, suficient ; pentru teatru, ar fi începutul călătoriei, numai...

Constantin PARASCHIVESCU

TEATRUL MUNICIPAL DIN PLOIEȘTI

ÎNDRĂGOSTIȚII DE LA 9 SEARA

de Adrian Dohotaru

Deci, o poveste de dragoste între o fată care este și fruntașă și frumoasă și devreme acasă — cel tîrziu la ora 9 post meridian — și un băiat aidoma ei — inteligent, civilizat, cu nerv și cu măsură în toate (pînă atunci, în seara aceea, cînd...).

Autorul declară în caietul-program al Teatrului de Stat din Oradea : „Eu scriu despre tineri normali, cu sensibilitate normală, cu o informație bogată asupra vieții

www.ziuaconstanta.ro

Data premierei : 28 mai 1985.
Regia : HARRY ELIAD.
Distribuția : BOGDAN STANOEVICI (Bogdan) ; IULIA BOROȘ (Iulia) ; OLGA DUMITRESCU (Mama) ; ANDREI BURSACI (Tatăl) ; MARIAN RĂLEA, LAURENȚIU LAZĂR (Ali) ; CORNEL CIUPERCESCU (Omul negru) ; VALENTIN POPESCU (Studentul) ; DANA BOLINTINEANU (Colega). În alte roluri : MIHAI NEGUȚ, COSTIN VASILE, ADRIAN CONSTANTINESCU, LUCIAN MERCIK, LEONARD FLOREA, CĂTĂLIN JORA, VALENTIN DEDIU, MIHAI MUNTEANU, ANCA FINICHIU, ILDIKO WEST, VERA ANDREI, BIANCA PALEZA, RENATA STAN, NICOLETA CONSTANTINESCU.

și tainelor comportamentului uman... Am vrut să scriu o piesă al cărei conflict se desfășoară la acest nivel septic, elevat." Nu știu dacă este o greșeală de formulare a autorului sau o neatenție în preluarea de către teatrul din Ploiești a declarației date de autor teatrului din Oradea, cert rămîne faptul că „nivelul septic" înseamnă nivelul infectării cu microbi.

Să presupunem că, din moment ce nivelul este elevat, el nu poate fi decît **aseptic**, deci nevicIat de agenții patogeni care anemiază, șubrezesc sau chiar alterează moralitatea împricinaților. Însă nici așa nu merge... căci expresia „conflict aseptic" înseamnă, fără doar și poate, un conflict fals, nerealist, stupid. Totuși, cum e piesa ? Dar spectacolul ?

Textul este construit cu prudență în temeiul regulii „să fie, dar să nu se simtă"... Cei doi adolescenți sînt liceeni cu bune rezultate la învățătură ; băiatul, Bogdan, nu are decît tată, fata, Iulia, nu are decît mamă — cel puțin așa reiese din spectacol, dar nu se simte în educația lor absența cîte unui părinte. Sînt niște tineri, vorba dramaturgului, cu o bogată informație asupra vieții și comportamentului uman, dar de unde, prin cine, cum și cînd s-au informat ei atît de bogat, nu știm ; și să zicem că nici nu ne interesează ; la urma urmei, sînt tineri normali, și doar n-o să ne întrebăm acum cum de-au reușit performanța. Iulia — o fată cu vino-încoace — este pîndită, urmărită și asaltată de un mascul într-un mod, ca să zic așa, anormal, de vreme ce masculul, poreclit Ali, îi instigă pe niște tineri să-l bată pe Bogdan, care se plimbă prin parc, cu Iulia la ora 20—20,30. Dar Bogdan nu e doar un băiat bine informat ; el este și un bun sportiv — știe jiu-jitsu, judo, karaté, ne arată spectacolul ; așa că deși în piesă sînt și derbedei, ei nu își fac simțită prezența nocivă, ba mai mult, suferă o rușinoasă, dar justă înfrîngere cînd îl atacă pe normalul Bogdan. După ce-au mîncat papara, derbedeii se învață minte și nu mai vor nimic. Ei sînt, deci, doar pe jumătate derbedei. Dar iată că ora 8 (și ceva) a sosit, Omul negru a venit, mai bine spus a dat buzna peste Bogdan și Iulia, care, în mod normal, stau pe o bancă într-un parc și vorbesc despre stele. Omul negru, de o mîrșăvie incalificabilă, îi acuză de indecență, de comportament imoral, și-i amenință cu arestarea, cu oprobriul public etc., ca pînă la urmă să-l jecmănească pe tînăr de una sută lei — în schimbul tăcerii lui, de Om negru. În mod normal, o atare violentare a celor mai fragile senzații, emoții și sentimente, care apar cînd un băiat și o fată se apropie unul de altul, pe noi, cei nenormali, ne-ar umili profund, ne-ar indigna, ne-ar revolta, ne-ar murdări sufletul pentru ani de zile și ne-ar îngheța în cea mai cumplită disperare a rușinii și neputinței. Pe noi, da, pe Bogdan, ba ! El e normal, și această stare, care îl face să fie oricînd în formă și inalienabil la ceea ce pe noi ne-ar da peste cap, este un fel de revers al timidității tatălui său, care, cîndva, în tinerețe, se iubise din priviri — cu cine credeți ? ei, da, da, cu mama Iuliei !

Dealtminteri, cei doi părinți se întîlnesc, și au un dialog în care fac un fructuos schimb de observații și principii etice și de trăiri existențiale ; toate, însă, bineînțeles, la un elevat și aseptic nivel, ehei !, mai mult decît teoretic.

După ce Bogdan este „corupt" de personajul Colega, care îl duce în garsoniera ei (a cui Colegă o fi ? a lui Bogdan, a Iuliei, sau a masculului Ali ?), și după ce studentul medicinist abuzează de Iulia în cămăruța lui, unde mai întîi o îmbată, normalitatea triumfă. Bogdan trece peste ceea ce i s-a întîmplat Iuliei, ca și cum ar fi vorba de o întîmplătoare vizită a iubitei pe la un cabinet stomatologic de urgență, exclamă „vai săraca, mai bine că s-a întîmplat așa, totuși putea fi și mai rău" : în final, Bogdan o ia de mînă pe Iulia și pornesc să sară (în spectacol), copilărește, peste bănci și leagăne, prin parc.

Cum sar ei peste micile obstacole ? Fericiți și încrezători în ziua lor de mîine. Bravo ! Așa mai zic și eu conflict aseptic !

Spectacolul (muzica : Nicu Alifantis) este o benignă și timorată calchiere după **West Side Story** și după alte cîteva astfel de filme.

www.ziuaconstanta.ro

Decorul — o obositoare (și obosită) aglomerare a scenei cu grilaje, scări, copăcei, bănci de parc, mese, paturi, scaune ș.a.m.d.

Bogdan Stanoevici (Bogdan) face frumos și tot ce se poate pentru a atrage atenția tînărului public de sex opus lui.

Iulia Boroș (Iulia) se străduiește să-și aducă aminte de sine cea din liceu, dar, dat fiind temperamentul ei, e în **contre-emploi.**

Dana Bolintineanu (Colega) suferă și se zbuciumă de parcă „luarea în folosință" a inocentului Bogdan seamănă cu mestecatul chininei.

Olga Dumitrescu (mama) și Andrei Bursaci (tatăl) încearcă să fie simțitori la teoriile pe care le debitează.

Cornel Ciupercescu (Omul negru) este abject conform textului, dar de neidentificat în realitate : umblă îmbrăcat ca un mafiot și nu suflă nici o vorbă despre obligațiile lui de serviciu.

Marian Râlea (Ali), ca excelent actor ce este, rămîne vizibil în capul afișului, dar numai acolo !

Spectacolul începe și se termină cu dans, ca la discotecă, în holul teatrului. Program de discotecă. În pauză, o piesă.

Un spectacol care-și caută rastelul.

Paul Cornel CHITIC

ALTE PREMIERE

TEATRUL „NOTTARA"

SCAPINO

de Molière

Data premierei : 6 decembrie 1985.

Regia : ALEXANDRU DABIJA. Scenografia : SICĂ RUSESCU.

Distribuția : VALENTIN TEODOSIU (Argante) ; DRAGOȘ PÂSLARU, MIRCEA CONSTANTINESCU (Geronte) ; MIRCEA JIDA (Octav) ; VALERIU PREDA (Leandro) ; CERASELA STAN (Zerbinetta) ; MARIANA IRIMIA-BABOI (Hiacinte) ; HORAȚIU MĂLĂELE (Scapino) ; VIOREL COMĂNICI (Silvestre) ; CAMELIA ZORLESCU (Nerine).

Piesa, scrisă și jucată în 1671, a fost o cădere. Oare de ce ? Poate și pentru că, în societatea acelui secol, un personaj, Scapin, care „devine animator, dispunînd după plac de stăpîni și servitori", nu putea decît să intrige publicul, care l-a refuzat ca pe o profeție neconvenabilă ; subconștientul colectiv respinge orice expresie capabilă să pună la îndoială acele înfățișări zilnice ale destinului care sînt interesele : un personaj ce are „plăcerea de a domina, dar îi lipsește setea de bani" nu putea fi decît o ființă suspectă, deci suprimabilă.

Doar astfel judecînd se legitimează faptul că, în spectacolul lui Dabija, inventivul, detașatul, dezinteresatul, înțeleptul maestru al farselor, Scapin, moare, tam-nesam, în plină exuberanță și fericire personală de final a celorlalți. Moare, deci, ca să sugereze nedreptul său destin teatral !

Altminteri, această notă finală, cu intenție filosofantă, e de o gratuitate stînjenitoare : nimic din spectacol nu o motivează, cu toate că în distribuție se află un actor — Dragoș Pâslaru — care își construiește personajul Geronte ca pe o ființă torturată, în egală măsură, și de Scapin. Astfel că Geronte, în interpretarea acestui excelent actor, este un obsedat de posibile catastrofe, pe care imaginația sa le înscenează supusă, pornind de la cea mai sumară sugestie venită de la Scapin : se „mediumizează" imediat — fața îi devine palidă, ochii, sticloși și transpiră rece. Așadar, eventuala ură neputincioasă a lui Geronte, manifestată — măcar din disperare — față de Scapin ar fi putut să pară că „a chemat" și asmuțit moartea asupra „torționarului" său ; căci Scapin își îndreaptă vicleniile și își exercită neînduplecarea în special asupra lui Geronte. Și atunci moartea lui Scapin ar fi părut, poate, drept cea mai crîncenă pedeapsă aplicată celui mai lipsit de patimă pedepsitor.

Dar și în cazul cînd această scenă finală și-ar fi găsit „sursa" în momente, situații ori în relațiile dintre personaje,

www.ziuaconstanta.ro